

De gang van zaken was nu als volgt: *IV B 4*-Berlijn lichtte *IV B 4*-Den Haag (Zöpf en zijn staf) in, hoeveel Joden uit Westerbork naar Auschwitz c.q. Sobibor (voor de drie transporten uit Apeldoorn en Vught en voor de transporten naar Theresienstadt en Bergen-Belsen gold *mutatis mutandis* hetzelfde) op bepaalde data of in een bepaalde periode vervoerd dienden te worden. Daarmee werd, schijnt het, een minimum aangegeven dat *IV B 4*-Den Haag onder alle omstandigheden moest trachten te bereiken. Uit Nederland, Frankrijk en België samen moesten bijvoorbeeld van midden juli '42 af elke dag duizend Joden naar Auschwitz getransporteerd worden. De in Duitsland samengevoegde eerste twee transporten uit Westerbork (15 en 16 juli) telden, gelijk reeds vermeld, samen tweeduizendertig Joden; bij het derde transport (21 juli) bracht men het tot negenhonderdeen-entertig, bij het vierde (24 juli) tot precies duizend, bij het vijfde (27 juli) tot duizendtien, bij het zesde (31 juli) tot duizendzeven, bij het zevende (3 augustus) tot duizenddertien, bij het achtste (7 augustus) tot negenhonderd-zeven-en-tachtig – nadien gingen in augustus de aantallen dalen, maar dat kan gevolg zijn geweest van het door ons in deel 6 gesignaleerde feit dat van de Joden die in de periode midden juli-eind augustus '42 opgeroepen werden, zich ter deportatie aan de stations van de Nederlandse Spoorwegen of de bureaus van de 'SD' aan te melden, landelijk ongeveer de helft weigerde zulks te doen. Hoe dat zij, het is wat de eerste acht transporten betreft, opmerkelijk dat maar één transport precies duizend Joden telde en dat de grens van duizend bij vijf transporten overschreden werd.

Een 'normale' transport-opdracht van *IV B 4*-Den Haag aan Gemmeker (een opdracht die per telex gegeven werd: Gemmekers *Kommandantur* had een telexverbinding met Den Haag) hield in, dat op een bepaalde datum een bepaald aantal Joden (stel: duizend) gedeporteerd moest worden.¹ In de regel werden in die telexberichten dan ook beslissingen kenbaar gemaakt ten aanzien van Joden die (als gevolg van directe interventie door derden bij *IV B 4*-Den Haag of krachtens de beslissingen die *IV B 4*-Den Haag op hun via de *Antragstelle* ingediend verzoekschrift genomen had) voorlopig *niet* gedeporteerd mochten worden, en werd aangegeven, welke zich in Westerbork bevindende Joden persé bij het eerstvolgend transport moesten worden

(1961), deelde ons in april '77 in Jeruzalem mee, dat de *Deutsche Reichsbahn* per gedeporteerde Jood het halve passagierstarief in rekening mocht brengen; mede daarom werden, aldus Hilberg, de transportlijsten zo zorgvuldig opgesteld: de *Deutsche Reichsbahn* moest het precieze aantal passagiers kennen. Die aantallen werden aangetekend op een z.g. *Wehrmacht-Frachtbrief*.

¹ Gemmeker heeft soms rechtstreeks contact opgenomen met de *Deutsche Reichsbahn*.